

Representantforslag 41 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Else-May Botten, Odd Omland, Terje Aasland, Eirik Sivertsen, Helga Pedersen, Torstein Tvedt Solberg, Kjell-Idar Juvik, Kåre Simensen, Anna Ljunggren og Martin Henriksen

Dokument 8:41 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Else-May Botten, Odd Omland, Terje Aasland, Eirik Sivertsen, Helga Pedersen, Torstein Tvedt Solberg, Kjell-Idar Juvik, Kåre Simensen, Anna Ljunggren og Martin Henriksen om et nytt krafttak for mineralnæringen

Til Stortinget

Bakgrunn

Mineralnæringen er en fremtidsnæring som kan skape mange nye arbeidsplasser over hele landet. Mineraler legger grunnlaget for både å nå klimamålene og å fortsette digitaliseringen av samfunnet. Overgangen fra fossil til fornybar energi — når en bensintank erstattes av et batteri eller solceller og vindmøller skal bygges — krever mineraler som kvarts, grafitt, silisium og kobber. Digitaliseringen, med stadig flere internettilkoblede enheter, krever også mineraler som kobber og silisium. Bare i dag sysselsetter mineralnæringen i Norge 5 500 årsverk, og den omsetter for 12,5 mrd. kroner med en eksportandel på over 50 prosent.

Norge har store geologiske ressurser. Disse har vært en bærebjelke i økonomi, sysselsetting og teknologisk utvikling gjennom mange år. De siste 50 årene har olje og gass vært dominerende, og innsatsen har naturlig vært rettet mot disse ressursene. I fremtiden blir det avgjørende å få tilgang til viktige mineralressurser for å utvikle ny industri. Derfor må man raskt få kartlagt hvilke ressurser som finnes, og hvordan disse kan utvikles og utvinnes på en bærekraftig måte. Norge har forekomster, og også høyst sannsynlig mange uoppdagede forekomster, av mineraler og metaller som av EU er klassifisert som kri-

tisk viktige for fremtidig industri. Norges geologiske undersøkelse (NGU) beregner at påviste og antatte ressurser i bakken representerer verdier for 2 500 mrd. kroner, og ifølge NHO representerer dette en bearbeidingsverdi på 8 000 mrd. kroner. Forekomstene er spredt, og mineralnæringen gir derfor, og kan gi, arbeidsplasser over hele landet.

Næringen gir også utfordringer: Naturressurser er fellesskapets ressurser, og utvinning medfører inngrep i natur. Det må tas hensyn til både miljø og lokalsamfunn, men også det globale perspektivet hvor mineralutvinning ofte finner sted med helt andre standarder for både miljø og arbeidsvilkår enn i Norge. Det er av avgjørende betydning å sørge for sameksistens mellom mineralnæringen, samiske interesser og andre berørte næringer og interesser.

Regjeringen Stoltenberg II fikk på plass viktige bærebjelker for en økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i mineralnæringen. En fikk på plass en minerallov og en mineralstrategi. Strategien har som målsetting at mineralnæringen skal være verdiskapende og lønnsom, blant verdens mest miljøvennlige og med fremtidsrettede løsninger. Et av de mest sentrale tiltakene var en storstilt kartlegging av mineralforekomster i Norge, med mål om at 75 prosent av Norge skal kartlegges med avansert utstyr.

Regjeringen Solberg har erklært at «mineralnæringen vil derfor være et viktig satsingsområde». Dette har man sett lite til, særlig i den avgjørende kartleggingen av mineralforekomster i Norge. Dette arbeidet har ifølge NGU fått en «bråstopp» (NRK 6. november 2016).

Det er på tide med et nytt krafttak for mineralnæringen, for økt verdiskaping og for arbeidsplasser i hele landet. Et slikt løft bør som et minimum inneholde følgende elementer:

1. Evaluere mineralloven, med mål om å sikre at mineralressursene forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode og sikrer velferd, sysselsetting og et bedre miljø.
2. Gjenoppta kartleggingen av mineralressursene. Uten denne kartleggingen legges det store begrensninger på ny industriutvikling og nye arbeidsplasser.
3. En mer forutsigbar saksbehandling, der tiden det tar å få svar, reduseres. Et viktig tiltak for dette er fylkesgeologer. Kommunene må gjennom arealplanlegging skaffe seg god kunnskap om og kartlegging av mineralressursene.
4. Styrke mineralforvaltningen for å kunne ivareta fremtidens miljøkrav, samiske rettigheter og veiledning av kommunene.
5. Næringens miljøavtrykk må reduseres, og det må satses målrettet på økt forskning særlig knyttet til reduksjon av avfall og ulemper som følge av dette.
6. Det bør utarbeides en strategi for økt utnyttelse og bearbeiding av mineraler i Norge.
7. For å sikre fremtidig vekst trenger næringen kompetent arbeidskraft. Det bør foretas en gjennomgang av dagens situasjon og fremmes nødvendige tiltak.
8. Internasjonalt bør næringen bli mer bærekraftig og miljøvennlig. Norske myndigheter bør jobbe for strengere internasjonale miljøkrav til utvinning av mineralressurser og utarbeide en strategi for dette.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om et nytt krafttak for mineralnæringen, som adresserer følgende elementer:
  - En evaluering av mineralloven.
  - En plan for å fullføre kartleggingen av mineralforekomster, i det minste i tråd med målsettingen fra mineralstrategien om at 75 prosent av landet skal kartlegges med avansert utstyr.
  - Konkrete tiltak for å styrke forutsigbarheten i saksbehandlingen og redusere saksbehandlingstiden.
  - Styrking av forvaltningen for å ivareta miljøkrav, samiske rettigheter og veiledning av kommunene.
  - Tiltak for forskning og utvikling (FoU) for redusert miljøavtrykk
  - En strategi for økt utnyttelse og bearbeiding av mineraler i Norge
  - En gjennomgang av dagens situasjon og fremming av nødvendige tiltak for å styrke rekruttering og utdanning til næringen.
  - En strategi for strengere internasjonale miljøkrav til utvinning av mineralressurser.
2. Stortinget ber regjeringen iverksette en 21-prosess for en samordnet FoU-strategi mellom myndigheter, næring og forskning.

9. februar 2017

**Else-May Botten
Eirik Sivertsen
Kjell-Idar Juvik
Martin Henriksen**

**Odd Omland
Helga Pedersen
Kåre Simensen**

**Terje Aasland
Torstein Tvedt Solberg
Anna Ljunggren**

